

Көрмөчү

Жарык бояулары бла стильдени көп тюрлюлюгюню устасы

Бу көндө Нальчикде Сурат искусстволары музейинде художник Владимир Марченко 60-жылдыгына аталган сурат көрмөчү ачылганды. Төбөшүөгү иги кесек адам жыйылганды: коллегалары, жазуучула, сурат искусствону союгуна, маданият жаны бла ишлегенде, автору шүкүрлери, ахуулары да келгендиле.

Байрамда бек алгач КъМР-ны культура министрлини орунбасары Къарчаланы Аминат сөлөшкөндө. Ол: «Мени оюмуна кере, Владимир Марченко бизни заманы бек сейр художниктеринен бириди. Бу экспозиция анга шагатыды. Аны ишлери башалагыз ушамайдыла,

юйрөнмеген затлары көргөздөди ол бизге. Алтымыш – сейр эм тасхалы. «Суратла художникни жарык чыгармачылык жөнүрч болганын айтадыла, – дегенди ол. – Къарачыгыз ол хайрланган боюла кылай ариундула Владимир Марченко сабиле бла да ишлейди.

Ол а кыйын мушуду, алай а бек магъанала, – искусствоно сюере юйрөтөди уста алаңы». Ызы бла Геннадий Жанович, художник бу байрамда бла алгъшлай, анга көп жылланы «кечден чык-

гъан» (запредельный) искусствода жангы ишлери бла кыраучуланы, сохталарын, шүкүрларын да кыуандыра турсун деп да кыошканды.

Юджавод Владимир Яковлевичи эрттеден таныгъанын, аны аламан адат, керти шүк, фахмулу суратчы болганын белгилегенди. Аны бла бирге бу көрмөчү бла художникни кесим, ызы бла анын алгъшылганды. «Ол бизни көп иги ишлерибизге, хылирбизге да шагатыды», дегенди Аслан Кафарович. Аны башха шүкю Исфрэнхон да айтканды юйрөмчү болганын. Ол, сурат этюу искусствоно сурреализм жанрында ишлегенли арасында Владимир Марченко аты

автору да аны көрмөчю ачылганы бла алгъшылганды.

Еладимир Яковлевич а, кесини ишлерини юслеринден айта, «запредельное искусство» деген англыманн алагъа жууктулгунун ангылатканды. «Алыкта бизде бу жанр сынауда турганды, кенг жайылмаганды. Мени суратларыма багъа берген тынч болмаз, – дегенди. – Алай а абстракционистлени да ангыламай, алмай тургандыла суратларын көп жылланы ичинде. Искусствого ашгызып, учуу баргъан жашла бла кызыла кыуандырса да, юйлени башларында баргъан оту узак созулган тилинде кимни эсе да боюнугула бла жангыг гол тагылыдыла («Сюйгени бла төбөшүөгү»). Бирси су-

суратларында кесини энчи жолу, ызы, философиясы таньпы турдады. Кертиликге төрө болмаган затлары кыошуп, бизни келерибиз

ретеди уста алаңы». Ызы бла Геннадий Жанович, художник бу байрамда бла алгъшлай, анга көп жылланы «кечден чык-

бек белгили болганын, бу суратла художникни жашууга къараман көргөзгөнлери да айтып, республиканы жамаутатын,

Мухтар, кесинги юсонден айтсанг эди.

Тырнауузда 1971 жылда тууганма. Юйорюбюз улуу болганды: атам-анам эм төрт тамата къарындашым. Атам көп жылланы Тырнауузун комбинатын шактасында урунганды, атам шахар ресторанды шеф-повар эди. Жарсыугу, ала жашаудан эрте кеткендиле, алай бла мени

Алгач ресторанда кесим сынагъанма, арда ол менки болмаганын ангылайма. Юй жылдан ара шахарны студиялары биринде биринчи жыллары жаздыртам, бир кесекден а-Ника» эмда «Ала-рекорд» студияда записьлерим болгандыла.

Ол кезуу къыргызла тынч кезуу болганды,

дан мени таныгъандыла, концерттерге чакырып төбегендиле, алай бла артист карьерам башланганды дегре болуукту.

Артаракъа «В поисках себя» деген экинчи пластинкам чыккъанды. Жангы жырларымдан сора да «Облака», «Хочу на луну», «Белый валес» – анга биринчи альбомумдан къатланганна да

кыонганлай, мени тыйгъандыла – визам туристни ки эди, гастрольга уа ичичи виза иленеди. Энди ары барырга ахырсы бла да соймейме, дуняа Америкасыз да бек уллуду. Гастрольларымы араларында студияда ишимиз бардырма.

Музыка бла кюрешегенде кызысла бла тейлик жюрюптө?

Көп артистте бла төбөшүөгү тешеди, шүкүлүкту уа жерлешим Ефрем Амирамов, Гриша Лепс, Женя Кемеровский, Игорь Сараухов бла жюрюптө. Онг болсо, төбөшөбиз, бир бирге кыонаккъыла барарбыз. Ала ш юсонде адамдыла, мен да алай. Келбюсонде телефон байламлыкка дабыз, жарсыуга.

Мен билгенден, сен «Олимпийский» спорт комплекск төрк-терк бардырылуучу «Эх, разгуляй!» музыка марфонна къатышса, жырларын Радио Шансонада эшитиледи.

Искусство

«Жерлешлерим бла жолуккъыаным, алагъа жырла айтханым манга насыпды»

Алгъаракълада Москводан аты айтылган жырчы, жырлары автору Мухтар Хордаев Тырнауузда болганды. Бизни ушагыбызда ол кесини, чыгармачылыгыны, жолуучулугуну муратыны юсонден хабарлагъанды.

сең чыгармачылык бла алай тиги къалай кюрешалганы?

Тентлерини бла шүкүрларымы болушукларыны хайырланды. Ала ол кезуе ара шахарны кыйын жашауында кесирини жерлерин тапхан адамла болгандыла. Предприниматель, меценат Борчаланы Мухтарны көп кыйыны барды. Аны сыйын көрүп келгенме Тырнауузда тентини хурметине бардырылган бильярд турнири. Жерлешлерим бла төбөшөгүмн, алагъа жыр айтканын манга насыпды.

Андан ары чыгармачык жолун кылай кыралды?

кыошулгандыла. Арда «Моя любовь» деген дагыда бир альбом дуняа жарыгын көргенди. Анда онбеш жангы жыр болганды. Аланы санында «Восточные люди», «Абонент», «Сирень», «Загонно эттенден, алай сенам да керкиди эди.

Сени музыка эм жыр чыгармачылыгынга алыкъ багъа берилгени билбеси?

Кремльде автор жырны концертине кытышкыма. Бирси артисттегма, манга да бергенди аны белгисини. «Къабарты-Майлы Республликанын сыйлы артистим» эмда MUSIC BOX BOX сауганын иесиме.

Тамата къарындашым Мурманск областъа элгендиле, ол лётчик-истребитель болганды.

Жетинчи, сегизинчи классаны лётчи полкуну школунда таусканыма. Ленинградда Суворов училищеге киргенме. Лётчик болууга сюе эдим, алай медицина комиссияны ётамагъанма. Арда Орджоникидзе полкуну училищесинде окугъанма, алай аны бошамганды, армиягъа чакырыгандыла. Аскер борчуну Кызыр Северде, Жангы Землда толтурганма.

Жашууу музыка бла кылай байланды?

Сабийлыгымде, бирси къарындашларымда, гитарда сокъгъанма. Андан сора аны кыуолумда кетермегенме. Пехота училищесинде окугъанымда да инструментал къауум кырагъанма. Ол кезуиде жырла жазып башлагъанма. 1991 жылда аскерден сора Москвагъа келгенме.

Абадан тейюбюз

Бетлеринден жылыу ургъанлай турады

Отгурлу ынна... Бу сиз керегун суратк тюз, терс эсем да, билмейме, болсада алай атны эрттеден бергенме. Анга алай айтып кырай, тууган элимде, бирси жерледе да таньгъан, билген аммаларымы эсге тюшөрөме.

Абадан тейюбюз

Аны юсонде Ансуаланы Сурат Ахматовна 1909 жылда туугъанды деп жазылды. Андан сора ол кимди, аланы кызыларымыды, келинлеримди, боюнлюкде саумду, билмейме.

Редакциягъа суратны талай жыл мындан алгъа б чыккычк келтирген эди. Унутмай эсем, атына Карина дегенди. Ыннаны юсонден жазасъгъз сюерик эдим деп, аны кыуолма узатды. Ол кюнден бери столуму юсонде турады. Бир жууккъ адаммы кибик болуп къалганды кеси да.

Кызычк, университетде дерсениме огъесе экзамениме ашыгып, ыннаны юсонден хабар айтмады. Тамбла келмесем да, бу ыйкъыда заман табаргъа кюреширме деп, телефон номерин берип кетди. Сакъладым, төбөшөмедик. Сора кесим сөлөшкүмде да, Нальчикде болмагъанын айтды.

Дагыда сөлөшө турдум, бирми-экими алды трубакны, билмейме, хабар айтырча тюшөмедик. Арда уа ненча сөлөшөм да, телефонюно кетюрөмедиле. Бир кесекден а номерни алышдырылгъанна ишекли болдум.

Кертисин айтханда, ыннаны хабарын билгъанлай деп угъай, былай айры, магъанлай да сурат аны адамларыны къолунда, кюрюкде тургъа, келир тейлюе да таньрча сакъланырча беркеди деген акыл бла изелген эдим. Интернет бла көп кюрешюучюледен туюп эсем да, анда да бу тукьум бла анда дабып, сөлөшкүм. Асламысына алдыралмадым, бири уа мен таньгъам ма, алай а сорурма деди. Болса эди да билдирмедик, сора кылай эсе да ёз ауарамы меси болупту огъесе нек, мен да кюйдюм изелгенни.

Мусукаланы Сакитан. Суратланы ОРАКЪЛАНЫ Марям алгъанды.

Сурат жюрегиме тюйрелип къалгъан

МОКЪАЛАНЫ Зукура.

